

Mentor: Tomaž Krušec

Pripravil: Tomaž Krušec

Arhitekturno - urbanistična delavnica Križevci pri Ljutomeru 2011 / 2012 / *Urban and architectural workshop Križevci, Ljutomer*

Organizacija

UL Fakulteta za arhitekturo, Občina Križevci pri Ljutomeru.

Kraj, datum

Prvi del delavnice je med 17. in 21. oktobrom 2011 potekal v Križevcih pri Ljutomeru. Delavnica je na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani potekala tekom celega študijskega leta 2011 / 2012.

Sodelujoči

Mentor: doc. mag. Tomaž Krušec; **študenti:** Ana Pišot, Lana Semečnik, Mateja Pristavec, Danica Sretenović, Lucija Podgoršek, Katarina Prodan, Mihael Potočnik, Vita Posinek, Dea Gombač, Dominik Košak, Rok Staudacher, Petra Mittoni, Rok Motaln, Lara Pišl Ptičak, Marko Lekič, Eva Rajštar, Gregor Turnšek, Rok Hočevnar, Taja Habič, Denis Sadiković, Damir Jolić, Miha Munda, Monika Tominšek, Laura Mercina, Neža Novak.

Sredstva, pokrovitelj

Občina Križevci pri Ljutomeru, 8.000,00 eur.

Gradivo

Delovno gradivo se nahaja v arhivu mentorja doc. mag. Tomaža Krušca na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani.

Predstavitve

Rezultati delavnice so bili predstavljeni na dveh razstavah (Križevci pri Ljutomeru, april 2012 in Fakulteta za arhitekturo junij 2012). O delavnici sta izšla članka v časopisu Pomurje in Delo. Dela študentov so bila predstavljena na zaključni razstavi na Fakulteti za arhitekturo in na razstavi v Križevcih (Otvoritev: 12. 4 2012). Izbrana dela študentov so bila predstavljena tudi na razstavi študentskih del, ki je bila organizirana v okviru Piranskih dnevov arhitekture 2012 (24. 11. 2012).

Tema delavnice

V študijskem letu 2010 / 2011 so študenti Fakultete za arhitekturo pod mentorstvom doc. mag. Tomaža Krušca u.d.i.a. izvedli Arhitekturno-urbanistično delavnico Križevci pri Ljutomeru 2011 / 2012. Delavnico je organizirala Občina Križevci pri Ljutomeru. Študenti so obravnavali različne lokacije znotraj naselja. Osrednji problem je predstavljala ureditev glavnega trga naselja, ki se nahaja med cerkvijo in očinsko stavbo. Zaradi magistralne ceste, ki poteka preko naselja, je danes trg deljen na dva dela. Študenti so na trg vmestili novo stavbo kulturnega centra in glavni trg uredili tako, da je ponovno vspostavljena tako optična kot tudi fizična povezava med občinsko stavbo in cerkvijo. Izdelanih je bilo več variantnih rešitev za stavbo kulturnega doma, pri čemer so študenti preučili tudi možnost rušitve obstoječe občinske

stavbe. Kljub izjemni raznolikosti rešitev, so bili študenti enotnega mnenja, da mora biti nova stavba Kulturnega centra orientirana proti glavnemu trgu tako, da s svojim gabaritom ne preglaši vertikalne dominante, ki jo predstavlja krajevna cerkev.

Delavnica je poleg kulturnega centra in ureditve glavnega trga obravnavala tudi novo avtobusno postajo s trgovino, dva naselja vrstnih hiš, nov hipodrom in ureditev športno-rekreacijskega parka, počitniški kamp ter več enodružinskih hiš ob zapuščenem glinokopu. Najbližje krajevnemu središču se nahajata stanovanjski naselji vrstnih hiš, ki so jih študenti zasnovali skladno z lokalno tradicijo gradnje z ilovico in glino. V Križevcih se namreč nahaja eden največjih proizvajalcev opeke v Sloveniji. Najbolj značilen tip kritine v severovzhodnem delu Slovenije pa še danes ostaja bobrovec, ki so ga med drugim proizvajali prav v nekdanjih Križevskih opekarnah. Skladno z opisano tradicijo so študenti zasnovali vrstne hiše, ki so nanizane med zidove izveden iz ilovice. Nosilna konstrukcija je izvedena iz lesa, medtem ko so strehe oblikovane kot simetrične dvokapnice krite z bobrovcem. Na opisan način so študenti dokazali, da je možno z uporabo lokalnih in okolju prijaznih materialov ter z upoštevanjem gabaritov, ki se zgledujejo po tradicionalni gradnji, predvsem pa z oblikovanjem dvokapne strehe, prebivalcem omogočiti bivansko okolje, ki povsem ustreza zahtevam današnjega časa. Na severovzhodni strani Križevcev se nahaja dotrajana konjeniška steza. Ker je kasaštvo eden izmed športov, ki so značilni za to območje, so študenti na tem mestu zasnovali novo kasaško stezo z novimi tribunami in hlevi za potrebe tekmovanj. Objekt je v prostor vmeščen tako, da upošteva značilni ravninski karakter območja okoli Križevcev. Zaradi navedenega dejstva so tribune oblikovane kot nizek in izjemno dolg objekt. Transparentna zasnova fasade z horizontalnimi lesenimi letvami pa še dodatno pripomore k skladni vpetosti objekta v ravninsko naravno krajino. Poseben problem v kraju predstavlja lokacija avtobusne postaje. Ker se Križevci nahajajo na križišču dveh enakovredno pomembnih prometnih smeri, so danes avtobusne postaje nahajajo na treh različnih lokacijah. Edina skupna točka obeh prometnih smeri leži na območju obstoječega krožišča, ob katerem se nahaja manjša trgovina. Zaradi centralne lokacije so študenti novo avtobusno postajo zasnovali na mestu obstoječe trgovine. Nov objekt je tako sestavljen iz večih programskih sklopov. Pod velikim nadstreškom, ki meji na regionalno cesto se nahaja avtobusna postaja, iz katere je možen dostop tudi v trgovino. Ta je pomaknjena na zadnji del parcele. Ker je, zaradi povečanja površine, zmanjkalo prostora za parkirna mesta, so študenti parkirišče namestili na streho objekta. Namesto uniformirane podobe trgovskih objektov, je avtor naloge, gabarit objekta oblikoval iz opeke, ki predstavlja značilno gradivo širšega območja okoli Križevcev.

Dejavnost proizvodnje opeke je zaznamovala tudi lokacijo večih samostojno stoječih enodružinskih hiš, saj se lokacija nahaja ob zapuščenem glinokopu, ki ga je sčasoma zalila voda. Koncept oblikovanja hiš je tako temeljil na orientaciji bivalnih prostorov proti umetnemu jezeru.

Ob jezeru se nahaja tudi počitniški kamp. Študenti so izkoristili lokacijo stare propadajoče domačije in vanjo namestili recepcijo

s skupnimi ležišči. Sanitarije so oblikovane, kot vzdolžni volumni, ki obkrožajo obstoječo domačijo in so izvedeni iz ilovnatih zidov. Manjše bungalove, krite s slamo pa so zasnovali nad koritom bližnjega potoka tako, da ima posamezni bungalov vlogo manjšega mostička. Na opisan način so v največji možni meri izkoristili značilnosti in posebnosti lokacije in jih uporabili kot osrednjo atrakcijo novega počitniškega kampa.

Predstavljen delavnica v Križevcih pri Ljutomeru je potekala

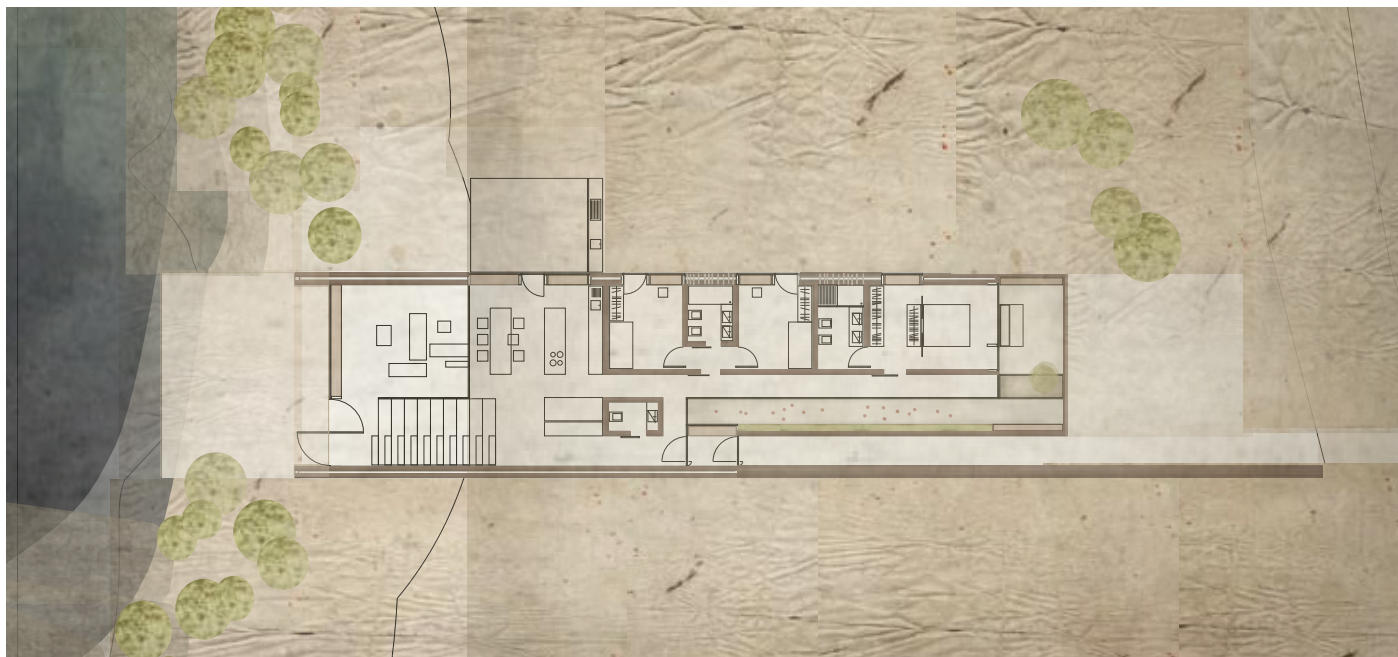
v delu Slovenije, ki ima dobro ohranjeno stavbno dediščino. Zaradi nahajališč glin in s tem povezano proizvodnjo, ima kulturna krajina še danes prepoznavno podobo, ki temelji na uporabi opeke. Opisano dejstvo so udeleženci delavnice uspešno uporabili za oblikovanje niza povsem sodobnih objektov. To so stavbe, ki zagotavljajo dolgoročni razvoj kraja a hkrati nadaljujejo stoletja dolgo tradicijo območja, kjer se nahajajo.

Slika 1: Križevci, vizualizacija [Rok Staudacher].

Slika 2: Križevci, dvorana [Laura Mercina, Neza Novak].

Slika 3: Križevci, tloris enote [Danica Sretenovič].

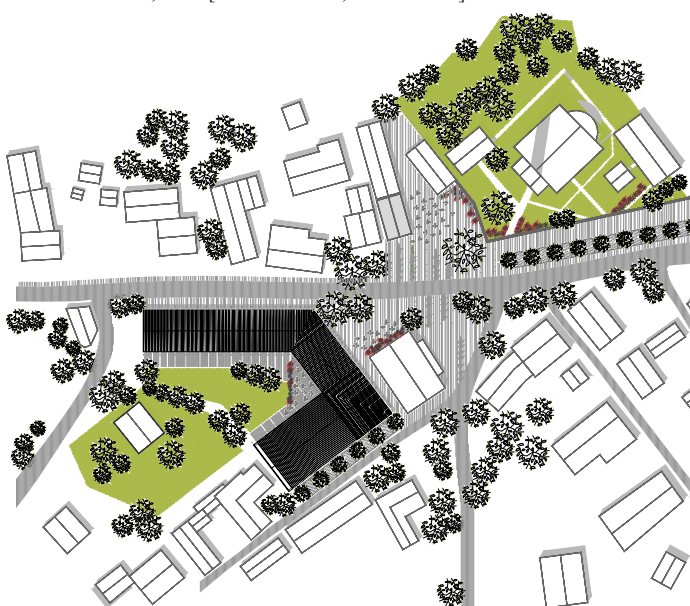
Slika 4: Križevci, vizualizacija notranjosti [Danica Sretenovič].

Slika 5: Križevci, notranje dvorišče [Laura Mercina, Neza Novak].

Slika 6: Križevci, ulica [Laura Mercina, Neza Novak].

Slika 7: Križevci, situacija [Laura Mercina, Neza Novak].

Slika 8: Križevci, situacija parterja [Eva Rajster, Gregor Turnsek].